

KAITSTUD DOKTORITÖÖD

29. novembril kaitses Danila Rygovskiy Tartu Ülikoolis folkloristika erialal doktoritöö „Women in Russian old belief: Religious practices and public imagination on the example of Siberian and Estonian old believer communities” („Naised vene vanausuliste kultuuris: religioossed praktikad ja avalikud ettekujutused Siberi ja Eesti vene vanausuliste kogukondade näitel”). Juhendaja oli Ergo-Hart Västriku (TÜ), oponendid Elina Kahla (Helsingi ülikool) ja Jeanne Kormina (École pratique des hautes études, Pariis).

Uurimus käsitleb naiste kasvavat rolli vene vanausuliste religioossetes praktikates ja kirikuelu juhtimises, keskendudes pomoorlaste ja fedossejevlaste (Eestis) ning tšassovenlaste (Siberis) vanausuliste kogukondadele. Vanauusk on konservatiivne religioon oma karmide reeglitega soopõhise jaotuse järgi: näiteks ei tohi vanausulised naised esineda kirikujuhi ega sõnakuulutaja rollis. Ometi täidavad naised tänapäeval meestele pandud kohustusi. Ka on vanausuliste hulgas keskmiselt rohkem naisi kui mehi, eelkõige just Eestis, aga ka mõnes üksikus Siberi piirkonnas.

Uurimuse eesmärk oli erinevaid allikaid (välitöömaterjale, ERM-i ja mõne Venemaal asuva arhiivi dokumente, rahvaluule materjale ja etnograafilisi märkmeid, vanausuliste käsikirju jmt) analüüsides kirjeldada mille abil ja millistel asjaoludel leiab erinevates tegevustes (st jumalateenistuse läbiviimises, kirjutamises, välise vagaduse nõude täitmises jmt) ellu viidud naiste agentsus väljapääsu vanausu konservatiivsest usuväljast. Vaatluse all oli ka see, kuidas sümboolsed ja sotsiaalsed hõõrumised, mis ilmnevad vanausuliste kogukondades naiste rolli suurenemisel, naiste agentsust ümber kujundavad ja naiste usupraktikaid mõjutavad. Analüüsitud on, kuidas nõukogude usuvastane poliitika, kultuuri ja majanduse moderniseerimine mõjutas vanausuliste kombeid.

Selgus, et mida suurem mõju oli, seda ebavõrdsemaks muutus sooline tasakaal vanausuliste külades. Sellistes kohtades on naisi palju rohkem kui mehi ning naised juhivad palvelaid meestest erinevalt. Seejuures on tasakaal säilinud vanausuliste külades, kus majapidamine on suures osas naiste õlul, sest mehed tegelevad jahinduse, kalapüügi ja muu sarnasega. (<https://dspace.ut.ee/items/52b6af34-8d8c-4cb6-ad69-1d58ef559451>)